

﴿ باسمه سبحانه ﴾

مترجمی بولند یغز اشبوزساله نغفسه نك موافی

* ان التفاسیر فی الدنیا بلا عدد *

* وایس فیها لغبری مثل كشاف *

* ان كنت تبغی الهدی فالزم قراءته *

* فالجهل كالداء والكشاف كالشافی *

مدحیه سیه مذکور وهر كس بجه معروف ومشهور اولان

تفسیر كشاف صاحبی ابوالقاسم محمود بن عمر الزمخشری در كه

براراق مكه مكر مدهه مجاور قالمش اولدقلى حسبيله «جارالله»

دیو تلقیب اولمش لر ایدی حتی او عصرده امیر مكه بولنان

شریف (ابن وهاس) جنابلری مشار الیهك مكه دن

مفارقتده تحسرنامه اوله رق آیات آتیه بی انشاد ایلمشدر

* خوارزم أضححت محل الفضل والجود *

* بفخر خوارزم والی الخمر والسود *

* وأرض مكة تدری الدمع مقلتها *

* حزنا لفرقة جارالله محمود *

* لو كان يعبد ذو فضل لعزته *

* لكان علامة الاسلام معبودی *

حققرنده رایكان وخوارزم خلقبجه ما به الاقتنار اولدقلى

معناسنی مفید اولان (فخر خوارزم) تعبری كندولینك

من حیث الوطن اوانكایه اننسابلر بنی ایماو (استاذ العرب والعجم)

وصنی دخی غزارت علم وفضیلتلر بنی انبایلر تاریخ ولادتلری

٤٦٧ اولوب وفاتلری ایسه ٥٣٨ سنه سنده اولغله یتیم برسنه

معمر اولمشلردر كندولینك معتزلی الاعتقاد وحتی كتدیكی

برلده تعریف نفس اولقی اوزره (ابوالقاسم المعتزلی) دیو

مباحثه ناماد اولدقلری مشهور اولوب انجق کشفک کشف نام
 حاشیه سنده سورة آل عمران او اخرنده استعید بالله (ان فی خلق
 السموات والارض واختلاف الليل والنهار آیات لا ولی
 الا للاب) آیت کرمه سنی تفسیر صرده مصنف علامه نک
 بورساله دن اوتری وفي النصائح الصغار املا عینک الخ دیرک
 سکسانجی مقاله نی بعبار تهادرج ایتدیکی برده « بو برکت ایدر که
 جار الله تصنیف ایتشدر برکت تابی ده واردر که
 اکاده (النصائح الکبار) تسمیه و بونلری موما الیه مذهب
 اعتزالدن صیرلدقدنصرکه تصنیف ایتشدر « ما آنده اولان
 شو » قوله وفي النصائح الصغار هو کتاب صنفه جار الله وله
 کتاب آخر سماه النصائح الکبار صنفهها بعد تنصه « اه عباره
 محرر اولدیغنه و بوما لی کشف محشیلزندن علامه اکل
 الدین دخی افاده ایتدیکی دده خلیفه حاشیه شرح زنجانیده
 نقل ایلدیکنه نظرا مصنف علامه او اعتقادندن عدول وتویه
 قلمش واشبورساله سنیه بی بعد التوبه تألیف ایتشدر واحتمالکه
 دیباچه ده حکایه ایتدیکی رجعتدن مرادیده بودر تکیم کشفده
 سورة بقره ده استعید بالله (ان الله لا یستحی أن یضرب مثلاما
 بعوضه فافوقها) آیتی تفسیرنده مساک مخصوصی وجهله
 کندندن کنایه اوله رق « ولبعوضهم » یا خود « وانشدت ابعضهم »
 عنوانیله ثبت ایدوبده بالاخره تاریخ ابن خلیکانده منقول اولدیغی
 اوزره سنک مزارینه یازلسنی توصیه ایتش اولدیغی شو مناجاتندن
 دخی ظاهر و متبادردر

* یا من یری مد البعوض جناحها *

* فی ظلمة الیل البهیم الایل *

* و یری مناط عروقها فی نحرها *

* والمخ فی تلك العظام النحل *

* اغفر لعدتک عن فرطاته *

* ما كان منه في الزمان الاول *

هر حاله علامه مشاراليه عابد وزاهد برفاضل ذی محمد ایدی

کما قيل

* لفخر خوارزم آید جسام * قیام مدی الدهر لاتقعد *

* تصیح بارفع أصواتها * هو الاعلم الاکرم الامجد *

ککندیلرینت کشفدن بشقه (فائق) و (اساس البلاغه)

و (مفصل) و (مقدمه الادب) و (زیج الابرار) و (نوابغ

الکلم) کبی دهانجه مؤلفات مرغوبه و برکنیده سی وارد

از انجمله مشار الیهک اشبو رساله سی که هم «أطواق الذهب

فی المواعظ والخطب» و همده آنفا اولتان افاده دن اکلاشلدیغی

اوزره دیگر برتالیف اظیقلمری اولان (النصائح الکبار) نام

رساله زینه نظرا «النصائح الصغار» اسمیله شهرت شعار در

صاحبک معروف و مسلم اولان جیادت قریحه و حسن سلیقه سی

اقتضاسنجه جزالت الفاظ و معانیسی حد اعجازده و مواعظ

و نصائحدن عبارت اولان مندرجات و مبانیسی بر طور مستثنی

و ممتازده اوله رق ابکی جهته حائز شرف و مزیت و حتی بواعبار

ایله مقاماتک حاوی اولدیغی قدر و منزلت افسانه دن عبارت

بولندیغدن هم ادبیاته نوعما بر خدمت و همده ادبیاته بر طرز

ایله تهذیب اخلاقه مدار اوله جق زهدیاتی ارائت ایملک

اوزره ترجمه سنه الدن کلدیکی مرتبه سعی و اهتمام و نسخ

مطبوعه سنک کثرت خطا و غلطیله برابر معضلات و مشکلاتنی

موضح بر شرحه دسترس اوله مدیغمزدن طولایی تعب تام

و مشاق مالا کلام ایله بو کتبا بجز وجوده کتور لشددر

سعییمز مشکور و ثمره سعییمز بولتان شو اثر ناچیزانه من نظر

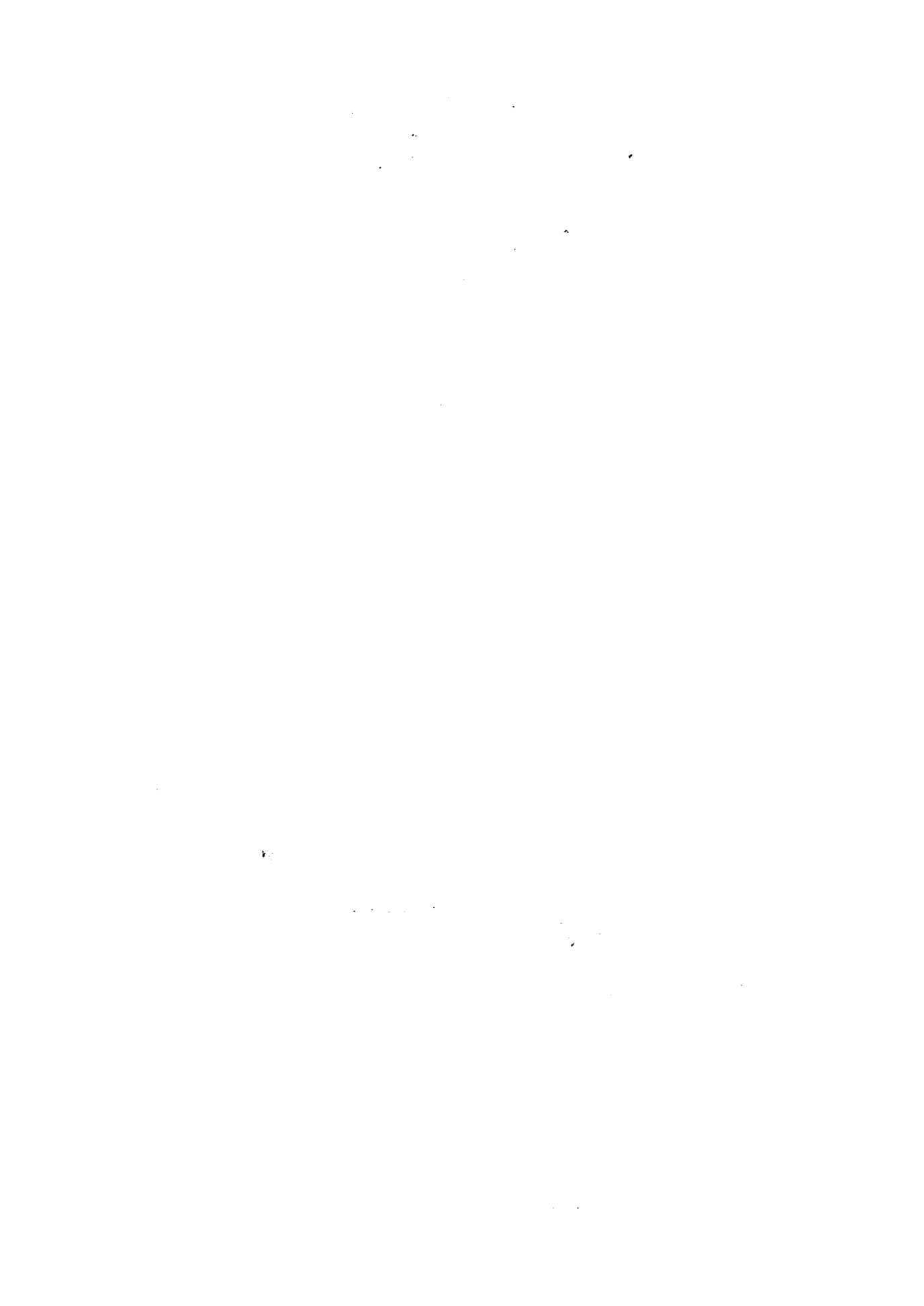
استحسان ایله منظور اولق مأمولدر

بو کتابده بزبوز مقاله دن عبارت اولان اصلاک هر مقاله سنی ابتدا
 بعبارتها معرب و مشکل (حرکه لی) اوله رق درج و نحر یرو بعده انک
 محتاج شرح و ایضاح اولان بعض مفرداتی و او صرده لغت و نحو جه
 اقتضای دن افادات ایله جا بجابد یجه اولان محسناتی و فضله اوله رق
 عباره نک آیت و یا حدیثجه یا خود امثال و اقوال عربیه جه
 تعلق ایستدیکی جهاتی بیان و تقریر اتمش ودها صکره مفاد
 اصلی تغییر اولمیه رق معنی و مؤداسنی ذکر ایلمش زدر عربی بی
 قوتنی وجدانی حس ایده جک قدر او کرنوب لسان ترک دخی هر معنایی
 حقیقه افاده ده در کار اولان قاصرینتی بیلنلر طرفندن بو مقاله لک
 بو وجهله یعنی قوت و مؤثرینتی قاچر ماق و ایراد و استعمال ایله جک
 تعبیراتک معنای اصلی به مطابقتی اولق شرطینه ترجمه سنده تقدر
 صعبیت او ادینی عند الانصاف تصدیق و اعتراف اولنه جقدر
 اشته بزجه اصل امید گاه پذیرفتی بوزش و معذرت و وجه
 مباحات و مفتخرت بو جهتدر.

الناس بالناس والدينا مكافاة
 والخير يذكر والايخبار تنقل

سید زهنی

ترجمہ 'اطواق الذهب'
فی المواعظ والنخب

طبع ونشر حقى مترجمين كندر

ديباجة
الكتاب

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اللهم اني اجدك على ما ازلت الي من نعمتك وعلى ما ازلت
عني من نعمتك على اني لم اكن اهلا للاولى وكنيت بالثانية
اولى لولا فضل منك سابق جدا الحامد وراءه يقطف وان اعنق
فكانه مصفود يرسف وكرم باسقى شكر الشاكر ينوء بحنه
بجناح مهبض وان حلق فكانه لاصق بالخضض ثم اني
اجدك جدا بعد جد عودا على بدء واجعل توفيقك معي
ردها وكفى به من رده على صنع ما هجس قط في ضمير نفس
ولا اتصل يوما بظن ولا جدس من تيسر الفئمة التي باحسنائك

المنظار جذبت اليها بضبي وبسلطانك القاهر قسرت
 عليها طبعي وبنظرك الصادق خفت على مجاشمها المتعبة
 وسهلت تكاليفها المتعبة وفككت من رقي النعات عنقي
 ومننت بحل اسارى وعنتي ورفقتني الى رتبة القناعة وهي
 الرتبة العليا وزهدتني في الحرص على زخرف الدنيا وطببت
 نفسي بغوارز اخلافيها عن الغزار وترضيتها بعد الدرة بالغازار
 ولما افترحت عليك الاسباب المقصية عن الدار التي افترت
 فيها المعصية عطفت على في ذلك عطف حفي وتداركتني
 بلطف حفي فاعطتني بالنقل الى احب بلادك اليك
 واعزها واكرمها عليك وحلقتني بدمج الفخر وسواره حين
 شرفتي بحج بيتك وجواره واسألك ان تصلي علي خاتم
 انبيائك وسيد اجيائك واصفيائك محمد وآله عترة الهدى
 وصحابه زمرة البرواتني وارغب اليك ان تجعل عقيدتي وطوبيتي
 وديهتي ورويتي وما خطباني وخطر بجانبي وكل ما
 الفته من اقوالى وكلمى واسئلة مقولى على سنى قلبي خالصة
 لوجهك ومن اجلك مطلوبة بها تقحات سجلك وان
 تفيض على هذه الغالات من البركة والقبول ما يهبها مهب
 الجنوب والقبول وان تحفظ فيها ما اوجبت للجار من حق
 الدمام والذمار لانها وجدت في حرملك المطهر وولدت

فِي حَجَرٍ بَيْنَكَ الْمَسْتَرُ وَإِنْ تَفَعَّلَ بِهَا فَنَشِئْتُهَا وَقَابَسَهَا وَمَقْتَبَسَهَا
 وَدَارَسَهَا إِنَّكَ مَوْلَى كُلِّ خَيْرٍ وَوَلِيَّهُ وَخَافِضُ كُلِّ شَيْءٍ
 وَمَعْلِيهِ وَابْسِ لِمَا سَخَطْتَهُ قَابِلٌ وَلَا رَحْلٌ حَطَطْتَهُ حَامِلٌ

« بعض مفرداتی »

(أزات) انعام واحسان ايلك معناسنه اولان ازلالدن
 فعل ماضی مخاطب يقال أزل اليه نعمة أي أسداها « ازلال »
 في الاصل قايديرمق ديمك اولغله منعم كوياكه نعمتي منعم عليهه
 ازلاق ايتمش اولور على ما في القاموس (أزلت) كيدرمك
 معناسنه اولان ازالهدن فعل ماضی مخاطبدر (الاولى)
 نعمتدن و (الثانية) نعمتدن عبارتدر (جداالحامد) مضاف
 ومضاف اليه مبتدأ اولوب خبري (يقطف) لفظيدر
 (وراءه) ضميري فضله راجع اولغله بوجهه فضل سابق
 الهي بي توصيفدن عبارتدر قالديكه يقطف لفظي دابه نك
 اشكني طار اولق معناسنده وقعود وزنده اولان قطوفدن
 فعل مضارع غائب اولوب تحتنده كي ضمير حده راجعدر
 بناسني نصر و ضرب بالبرندندر (وان أعنق) جمله
 شرطيه اولوب اعنق فعلي سرعت ايلك معناسنه اولان
 اعناقدن فعل ماضيدر ضميرينه حده راجعدر (فكأنه
 مصفود) كوياكه بوقاغولي وكوستكلي ديمك اوله رق
 جمله جزائيةدر (يرسف) اياغي بوقاغولي كي يوريمك معناسنه
 اولان «رسف» و «رسيف» و «رسقان» مصدر لزيندن
 فعل مضارع اولوب عن جهة الاعراب مصفودك صفت
 موضعه سيدر بونك بناسني دخي دكر اولسان بالبرندندر

(وكرم باسق) صفت وموصوف اوله رق فضل سابق اوزرينه
 معطوفدر «باسق» خرما اغاجی بويانبوب اوزامق وبرکيمسه
 اقرانته فائق اولسق معنارينه اولان «بسوق» مصدرندن
 صفندر (شکر الشاکرينوء) الخ مبتدا وخبردر (ينوء) يردن
 زجت ومشتقله يکينوب قالفیق معناسنه اولان «نوء»
 و «تنوء» مصدرلندن فعل مضارعدر ضمير مستتر شکره
 و (تخته) ضميرى كرمه راجعدر (جناح مهبض)
 قيرق قناد معناسنه صفت و موصوفدر «مهبض»
 مکيل کي اسم مفعولدر اصل «هيبض» قيرق کيکي
 بعدالجبور قيرمقدر (حلق) قوش قسمي هواده
 يوکسلك معناسنه اولان «تحليقدن» فعل ماضى (فکانه
 لاصق بالحضيض) کوياکه يره يابشقدر ديمکدر «حضيض»
 لغته ميمکن يره دينور که طاغ وبير مقوله يوکسک محلاک
 منقطع اولدقلى الحق و دوزير اوله جقدر (عوداعلى بدء)
 عودا لفظى عاندا سبکنده اوله رق احد فعلک فاعلندن حالدر
 «وحده» لفظى «متوحدا» سبکنده اولديغى کي . عربلر
 برکيمسه کنديکي يردن قطعاً فصل و تراخى ايتکسزين
 همان ايزى اوزره عودت ايلسه «رجع عوداعلى بدء» و «رجع
 عوده على بدء» ديرلر (الرد) رانک کيسريله معين
 معناسندهر (معى ردها) قولى «ارسله معى ردها» لفظ شريفندن
 مقتبسدر (هجس) خطور معناسنه اولان هجسدن فعل ماضيدر
 اولنده کي ما نافيةدر (الحدس) تخمين و كان (من تيسير الفئيه)
 ده کي من محمود عليه واقع اولان صنعى بياندر «الفئيه»
 رجعت معناسندهر مرادى کندينک مذهب اعترالندن
 رجوعى اولق کر کدر (الها) ضميرى فيئه به راجعدر (الضبع) بازو

(سلطانك) سلطان غفران وزنده قوت و قدرت معناسنه در
كاف باری تعالی حضرت لرینه خطابدر (قسرت) جبر ایتك
معناسنه اولان قسردن ماضی مخاطب (مجاشمها) ضمیر
فیئیه راجع اولوب « مجاشم » مشاق معناسنه در (فككت)
آیرمق معناسنه اولان فكدن ماضی مخاطب (التبعات)
پرشیدن تولد واکا ترتب ایده جك مضرت و مسؤلیت (مننت)
انعام ایتك معناسنه اولان « من » و « خلیفی » وزنده
« منینی » مصدر لرندن فعل ماضی مخاطبدر (بجل اساری)
وجه نعمتی بیاندر « حل » چوزمك دیمكدر « اسار » کتاب
وزنده اسپر بند ایده جك باغه دیرلر (زهدتی) برکیمسه یی
برنسنه یه رغبتسر قلق معناسنه اولان ترهیددن فعل ماضی
مخاطبدر نون وقایه ایله یاه متکلمه مضافدر ومنه
مما یزهدنی فی أرض أندلس
أسماء معصم فیها ومعتمد

ألقاب مملكة فی غیر موضعها

كالهر یحكي انتفاخا صورة الاسد

(زخرف الدنيا) زینة الدنيا دیمكدر بعض نسخده (زخارف)
واقع اولشدر (بغوارز اخلافها) ترکیبی باخلافها الغوارز
سبکنده اوله رق صفتك موصوفه اضافتی قیلندندر
« اخلاف » دوه مهمسی دیمك اولان خلفك جمعیدر ضمیر
دنیا یه راجعدر « غوارز » دخی ناقه نك سودی ازالق معناسنه
اولان غرز و غراز مصدر لرندن وصف مجموعدر (الغزار)
شیء کثیر معناسنه اولان غزیرك جمعیدر (رضیتها) رضیه
معناسنه اولان رضیدن ماضی مخاطب قال فی المختار ورضیته
رضیة فرضی ورضاه بعد جهد اه (بعد الدرۃ بالغرار) الله

اولان بر نسخه صحیحه هامشده بومقامده عبارة آیه محررد
 « يقال للسوق درة وغزار أي نفاق وكساد وسبقت درته غزاره
 كقولهم سبق سيلك مطرك وماقعدت عنده الاغزارا ولاغزار
 في الصلاة وأصله غازرت الناقة غزارا اذا نقص لبنها » اه
 بویانه نظرا « دره » کثرتدن و « غزار » قلتدن عباتدر (اقترحت)
 بر کیمسه دن تحکیم طریقله یعنی حاجتک ایسه ویره سن یوالو
 من غیر رویه برشی استمک معناسنه اولان اقتراحدن فعل
 ماضی متکلم وحده در (المقصية) ابعاد معناسنه اولان اقصا
 مصدرندر اسم فاعل اولوب من جهة الاعراب اسبابک
 صفتیدر (اقترفت) اکتساب معناسنه اولان اقتراقدن فعل
 ماضی متکلم (عظفت) ماضی مخاطب اوله رق (لا) نک جواپیدر
 (الحفی) حاء ممله ایله بر کیمسه به مبالغه وجه اوزره نوازش
 واکرام واکا اظهار بشر و سرور واحترام ایدر اولان
 آدمه دینور (اصطنعتنی) یاران ایچون ضیافت ترتیب اینک
 و بر کیمسه بی پرورش واحسان ایله آدم ایدوب یتشددیرمک
 و بر آدمی ساری میانندن کندی نفسیچون اختیار اینک
 معنارینه اولان اصطناعدن فعل ماضی مخاطب (احب بلادک)
 مکة مکرمه مراددر چونکه مصنف اوراده مجاورت ایتشیدی
 وبوافادات مجاورت مزبوره بی حکایه در (حلیتینی) تزیین
 معناسنه اولان تحلیه دن فعل ماضی (الدمج) بازوبند
 قنقد وزنده در (السوار) ییلازک کتاب وزنده در ضمیر مجرور
 فخره راجعدر (جواره) ضمیر یتیه راجع اولوب جوار مجاورت
 معناسنه مصدر در قتال ومقاتله کبی (وصحابه) «آله» اوزرینه
 معطوفدر (التقی) هدی وزنده مصدردر (الطویة)
 نیت (ماخط) ما موصول «خط» یازو یازمق معناسندن

فعل ماضی غائب (بنانی) بنان پرمق دیمکدر یاء متکلمه
 مضاف اولش وخط فعلنک فاعلی بو لشمدر اسناد مجازیدر
 (أسلة مقولی) اسلة صازلق اقسامندن اولوب تشبیه
 طریقیه مزراق وقارغی و اوقله اطلاق اولنان « اسل »
 لفظنک واحدی و « مقول » منبر وزنده آلت کلام اولان
 لسان معناسنه اولغله اضافت « لجین الماء » ترکیبی مثلومشبه
 بهک مشبهه اضافتی قیلندندر (علی سنی قلی) قلمک
 ایکی دیشی که چتالندن عبارتدر اوزرینه دیمک اولهرق « الفت »
 فعانه متعلقدر (خالصه لوجهک) تجعل فعلنک مفعول ثانیسیدر
 (ما یهبها) ما موصوله ضمیر مقالاته راجع ویهب فعلی
 اسدیرمک معناسنه اولار اهبایدن فعل مضارع غائبدر مقدم
 « من البرکة » قولی بومابی یاندر (مهب الجنوب والعبول)
 مهب روزگار کرتهسی دیمک اولوب من جهة الاعراب مفعول
 فیهدر جنوب شمال مقابلیدر که قبله یلی اوله جقدر قبول
 دخی صباروزکاری دیمکدر یا عند النفس مقبولیتی و یا خود
 دبور دیدکری باطی یلنه و یا باب کعبیه مقابل اسدیکی
 بادی تسمیه اولشدر علی مافی القاموس مقصود مقالات
 مذکورہ نك مقبولیتیله سایر اقطار اولسنی تمئیدر (الذمام
 حرمت) الذمار) انسانه حفظ و حایهسی لازم اولان شی
 عرض و ناموس و آبرو و حرم کی (لانها) ضمیر مقالاته
 راجعدر (حجریتک) حطیم کعبه نك حاوی اولدیغی محل
 مقدس علی ماتعرفه فی المقالة الخمسین (المستر) اورتیلی
 و کسوهلی معناسنده اولهرق بیتک صفتیدر (مولیه) ضمیر شئیته
 راجع و « ایلا » اعضا معناسنده در (معلیه) اعلادن اسم فاعلدر که
 خافض مقابلیدر (سخطه) غضب ایتک معناسنه اولان

« سخط » مصدر ندن فعل ماضی مخاطب (حططته) ایندیرمک
معنای اولان حط مصدر ندن كذلك فعل ماضی مخاطبدر

« مال دیبجه »

اللَّهُمَّ سكا حجد و ثنا ایلر مکه حقمده نعمتی رایگان
و تقمندی اوزرمدن ازاله ایله بنی مظهر احسان ایلدک
همده اگر فضل سابق و کرم فائق اولسه بن نعمتکه
اهل و سوزا دکل نعمتکه شایسته و اولی ایدم او یله
بر فضل که حد ستایشکار انک پینده لایقیله خطوه انداز
اولمقدن عاجز و درمانده و سرعت و اقدام ایتک استسه
کویا که بر سایر یابنده در و او یله بر کرم که ثنای شکر گذار انک
التنه بر طائر شکسته پر و هوالنوب یوکسلک دیله سه کویا که
خاکه برابر در

بعدها حجد و سپاسکی تکرار و آخره احتیاجدن مغنی اولان
توفیقی کندیمة معین و یار اتخاذا ایدر مکه هیچ بر نفسک لایح
ضمیری و برطن و تخمینک یومامن الایام مقارن و مجاوری اولمامش
بر صنع و اراده که مینی اسکی حالدن مددکار اولان احسانک
بنی قولدن جذب و قوت قاهره ک طبعی قسریا جلب ایدرک
و بویله رونما اولان مشاق متعبه بی و تکالیف متعبه بی نظر
صادقک تخفیف و تسهیل ایلیدرک رجعتی تیسیر و بنداسارتی
فک ایله کردنی رقیب تبعاتدن آزاد ایدوب بنی مرتبه علیا
اولان قناعته اعلا و زینت دنیا به اولان میل و رغبتی
محو و افتنار به نفسی دنیا نك سودسز جه برمه سی و بر چوق
دولت و ثروتدن صکره انلك سرمایه سی ایله تطیب و تسیر
ایلدک خدایا و قنما که مکسب معصیتیم اولان مملکت تمدن

تبعیدم اسبابی سندن علی وجه الاحاح ابتهال واقتراح
ایلدمسہ بکانواز شکارانہ بذل عاطفت و برلطف نہانی
ایلہ حقمدہ مدد رسی احسان و عنایت ایدرک احب بلاد
و مولد اعز عبادک اولان بلده مبارکہ بہ نقل ایلہ بنی
تلظیف و تجمیل و بیت معظمکی حج و زیارت و اورادہ
احراز شرف مجاورتہ مشرف ایلدیکک صرہ دہ حلیہ
فخر و مباهات ایلہ تخلیہ و تجمیل ایتدک

سمن خاتم انبیا و سید احبا و اصفیاء اولان حضرت محمد
وانک اهل ہدی و زمرہ برو تقوی اولان آل و اصحابہ
صلات و سلامکی نیاز و استدعا و عقیدت و طویتی و بدیہت
ورویتمی و قلمدن صادر و قلبہ خاطر اولان خصوصاتی
و واسطہ قلملہ تالیف و ترکیب ایش اولدیغم الفاظ و کلماتی
خالصا لوجہک الکریم و باعث فیض عمیم قلمقلغکی طلب
ورجا ایلر و بومقالا تہ سایر مہب جنوب و قبول (شمال) یعنی
هر طرفجہ مرغوب و مقبول اولق برکتی افاضہ و مقالات
مذکورہ سنک حرم مطہر کدہ شیرازہ طراز وجود و حجریت
مسترکدہ مولود اولش اولدیغندن حقندہ حق جوار
و حبابہ ذماری وقایہ ایلکی و منشی و معلی و مستغید
و متعلمنجہ باعث منفعت و بادی خیر و مزیت ایتکی تمنی
و دعا ایدرم

الحق سن هر خيرك صاحب و معطيسي و هر شبتيك
خافض و رافعيسن ليس لما سخطته قابل ولا رحل
حططته حامل

الفصل الاول

ما يخفض المرء عدمه ويتمه اذا رفعه دينه وعلمه
 ولا يرفعه ماله واهله اذا خفضه فجوره وجهله العلم
 هو الاب بل هو للثأى ارب والتقوى هي الام
 بل هي الى اللبان اضم فاحرز نفسك في حرزهما
 واشدد يدك بغرزهما يسقك الله نعمة صبيحة
 ويحيك حياة طيبة

« بعض مفرداتي »

(ما) نافية (يخفض) الجامع معنائه اوله رق رفعك ضدى
 اولان خفضدن فعل مضارع غائب اولوب (المرء) لفظى
 مقدم مفعولى و (عدمه و يتمه) لفظى متعاطفا مؤخر
 فاعل بدر « عدم » عينك ضميله بوخسلاق و « يتم » يتيمك ديمكدر
 (الثأى) فساد معنائه اسمدر (ارب) اصلاح معنائه
 اولان « ارب » دن اسم تفضيل قال

ولقد رأبت ثأى العشرة بينها

وكفيت جانبها اللثا والتي

(اللبان) صدر و آغوش (اضم) صارلق و قوجقلىق
 ديمك اولان ضمن اسم تفضيل (احرز) حفظ ايت معنائه
 امردر (حرزهما) ضمير علم ايله تقوايه راجع اولوب حرز
 دخی پناه و عوده معنارينه در (اشدد يدك بغرزهما)
 ايكى اللرينى انلرك اوزنكيلىرينه ياپشدر ديمك اوله رق انلره
 مطاوعتى توصيه در اصل « غرز » دريدن اولان اوزنكي به

دینور (نعمۃ صبیة) نعمت کثیره دیمکدر اصل «صیب»
صغناقلی یغمور و یغموری بلوط مغنارینه در

«مال مقالم» ۱

کشینک دین و علمی قدر نی اعلا ایدرسه فقر و یتیمکی
مرتبہ سنی پست ایتمز و فسق و جهلی انحطاط منزلہ سنی
موجب اولورسه مال و منال و اهل و عیالی سبب رفعت و اقبالی
اوله من علم انسانه اب بلکه سبب صلاح و بادی اندفاع
اندوه و کریدر تقوی دخی برمادر بلکه برای وقایه در آغوشه
دها خواهش کردر او یله ایسه بونلرک حوزه حرس
و جایله ریشہ صیغملی و اوزنکیلرینه ایکی ال ایله صارلملیسن
تا که جناب حق سنی نعمت کثیره نازله ایله سیراب و حیات
طیبه ایله احیا و کامیاب چورسون

﴿ المقالة الثانية ﴾

يا ابن آدم أصلك من صلصال كالفخار وفيك ما لا يسعك
من التيه والفخار تارة بالاب والجد واخرى بالدولة
والجد ما اولاك بان لاتصغر خديك ولا تفخر بجديك
تبصر خيلبي مم مركبك والام منقلبك فحفض
من غلوانك واخل بعض خيلانك .

« بعض مفرداتی »

(صلصال) قومله قاریشق پاکیزه چامور (الفخار) طوبراقدن
یا پلش بیوک دستی یا خود ساقسی (التیه) تکبر (الفخار)

مفاخره و تفاخر (الجد) جيمك قحيله اجدادك مفردی
اولديغى كى بخت و طالع نيك و حظ و نصيب معنار ينده
كلكله فقره لر بيننده جناس تام واردر (ما أولاك) فعل
تعجب (تصعر) كبردن ناشى قارشوسنده كى آدمدن
رو كردان اولق معناسنه اولان « تصعير » دن فعل مضارعدر
(خديك) يناق معناسنه اولان خدك تشبيه سى اولوب
كاف خطابه مضاف اولشدر مؤلف بان لاتصعر خديك
قولى ايله حضرت لقمانك اوغلنه ايتديكى نصايحي حاكى
اولان « ولا تصعر خدك للناس ولا تمش فى الارض مرحا » الخ
آيت كريمه سنه تلميح ايلشدر (تبصر) تبصردن فعل
امر در آگاه اول معناسنه (الخليل) دوست و محب (ممر كيك)
« م » لفظى ندى ونه نسنه دن ديمك اولان « مما » دن مخفقدر
بو استفهام تابوت سوار اولغى اعلامدر (الام) نيه ونه
نسنه يه ديمك اولان « الى ما » دن مخفقدر (منقلبك) انقلابك
معناسنه مصدر ميميدر (خفض) تخفيضدن امر در
تهوين و تقليل ايت معناسنه (الغلواء) حدى تجاوز (خل)
« تخليه » دن امر در فراغت ايت و بوشله معناسنه (الخيلاء)
كبر و پندار

« مال مقالمه »

يا ابن آدم اصل خلقت و حقيقت طينتك مانند سفال خاك
و صلصال و حالبوكه درونك حدندن زياده مالا مال كبر
و اختيالدر كاه اب وجدكله افتخار و كاه بخت و طالع
هموارك ايله اظهار مباهات و اغترار ايدرسن كبر و غرور ايله
كيمسه يه خوار با مقامق و حسب و نسب و بختيار و نصيب دارلق
ايله افتخار ايتامك سكا نقدر سزا و لايق و احرا در

ای بار مودت شعارم دوشونکه نیه بنه جک ونه حال کسب
ایده جکسن کل شو تجاوز و تجبری تقلیل و بعض ظنون
فخورانه کی ترک یعنی عظمت و تکبری تعدیل ایله

الف لة الثالثة *

عمر يتفضي مر الأعمار وانت ترجوه مدى الأعمار
ضلة رأيك الفائل في ظلك الزائل ما هو الأياض
نهارك فتنمه وسواد ليلك فلا تهمه واتبع من ضرب
أكباد المطي حتى أناخ بكنف وطى

(بعض مفرداتی)

(مر الأعمار) « مر » لفظی مرور کی مصدر و « اعصار »
همزه نك كسريله شدتلی روزگار معناسنه تسمیه بالمصدر
(مدى الأعمار) عصر لر بویجه دیمکدر (الضله) ضلال و کراهی
(الفائل) ضعیف معناسنه اوله رق رأیک صفتیدر (ما)
نافیه (هو) عمره راجعدر (تغمه) اغتنام معناسنه اولان تغمندن
أمر در (لآتمه) دخی نومدن نهیدر (الاكباد) کیدک جعی
اولوب ما بعدینه مضافدر (المطی) مطیه نك جعی (کنف
وطی) مکان مأمون

« مال مقبالة » ۳

عمرک تند باد آسا کدران ایتمکده در سن ایسه بو عالم زوالده
رأی ضعیفکده خاص بر کراهی و ضلال اوله رق او عمرک
مدی الاعصار پایدار لغنی امید وار سن یا هو عمرک دکل انجیق